

Лебединець В.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Актуальність інтегрального впровадження систем управління безперервністю бізнесу і систем управління якістю на вітчизняних фармацевтичних підприємствах
quality_kharkov@ukr.net

Сьогодні в Україні спостерігається дуже складна економічна і політична ситуація, яка вимагає ефективних дій для збереження бізнесу і забезпечення функціонування державних установ. Значна кількість вітчизняних підприємств будь-якої форми власності виявилась неготовою виживати в умовах змін ринків збуту, небувалого зменшення вартості національної валюти, проблем з постачанням сировини і матеріалів, суттєвим ускладненням логістичних ланцюгів, різким падінням платоспроможності споживачів тощо. Пояснюється це як впливом агресивних факторів економічного середовища, так і відсутністю на більшості українських підприємств і організацій дійсно ефективних систем менеджменту взагалі, та систем забезпечення безперервності ведення бізнесу зокрема. Особливої актуальності ці проблеми набувають сьогодні в таких життєво важливих галузях, як виробництво продуктів харчування, медичних виробів та лікарських засобів. Це пов'язане як з необхідністю забезпечення населення країни стратегічно важливою продукцією власного виробництва, так і з необхідністю виведення українського товару, що користується попитом, на закордонні ринки збуту для надходження валютних коштів ззовні.

Управління безперервністю бізнесу (УББ) – це досить новий термін для наших підприємств, хоча на світовому рівні вже видано багато літератури на цю тематику, навіть на рівні міжнародних стандартів (наприклад, стандарт ISO 22313 "Societalsecurity.Businesscontinuitymanagementsystems.Guidance").

УББ – це процес управління, який виявляє потенційні загрози для організації та оцінює можливий вплив цих загроз на господарську діяльність, а також забезпечує механізми ефективного реагування на негативні зміни з метою захисту інтересів всіх зацікавлених сторін, збереження репутації організації і забезпечення продовження діяльності з випуску і постачання продукції.

Система управління безперервністю бізнесу (СУББ)– це частина загальної системи менеджменту, яка відповідає за функціонування всіх процесів, націлених на забезпечення безперервності бізнесу. СУББ включає в себе певну організаційну структуру, відповідну політику, діяльність з планування і розподілу обов'язків, встановлення необхідних процесів, процедур, виділення ресурсів. Фактично, СУББ формує "відмово-стійке" бізнес-

середовище, яке здатне до негайного і ефективного реагування на визначені інциденти, лиха, аварії тощо.

СУББ безпосередньо пов'язана з оцінками ризиків. Ідентифікація, аналіз і оцінка ризиків виникнення небажаних ситуацій – це основа концепції функціонування СУББ. Причому для більшості підприємств до таких небажаних ситуацій можна віднести весь спектр можливих ризиків: політичні, соціальні, економічні, екологічні, комерційні, професійні тощо. На практиці це можуть бути, наприклад, ризики виникнення проблем з доставкою товару, втрати замовника, появи сильного конкурента, змін нормативних і/або законодавчих вимог, шкоди від стихійного лиха, терористичних акцій чи військових дій, пожежі, вимикання або збою в електромережі, появи вірусів в ЕОМ, хакерських атак, проблем в електронній мережі і збою у програмному забезпеченні та безліч інших.

Актуальність розробки заходів з активної протидії факторам можливих ризиків не потрібно зайвий раз обґрунтовувати. Однак, на більшості українських підприємств сьогодні відсутні навіть найпростіші механізми дій у будь-яких нестандартних ситуаціях. Багатьох закордонних і, навіть, деяких вітчизняних партнерів цей факт не просто непокоїть – він може стати причиною відмови від співробітництва. В наш час надійність ведення бізнесу – один з ключових чинників конкурентоздатності, а для соціально значущих підприємств – це питання національної безпеки.

На нашу думку, одним із шляхів вирішення описаної проблеми є впровадження систем управління якістю (СУЯ) відповідно до вимог стандарту ISO 9001 з одночасною імплементацією принципів забезпечення безперервності бізнесу. Відомо, що СУЯ охоплює всі види діяльності підприємства, які так чи інакше впливають на забезпечення відповідності продукції встановленим вимогам і на задоволення вимог споживачів. Впровадження СУЯ може сприяти суттєвому підвищенню стабільності всіх процесів організації, налагодженню оптимальної взаємодії між підрозділами, зменшенню непродуктивних витрат тощо. Процесний підхід, який є одним з основних принципів СУЯ, дає можливість чіткої регламентації всіх бізнес-процесів, встановлення умов для максимально результативного і, головне, стабільного досягнення встановлених цілей організації. При цьому інтегроване впровадження СУББ і СУЯ дасть суттєві переваги, вкрай необхідні у теперішній час: зменшення варіативності всіх процесів підприємства з одночасною імплементацією механізмів постійного аналізування і оцінювання ризиків та вжиття запобіжних чи (при реалізації небажаних подій) коригувальних дій. Це сприятиме побудові надійної бізнес-системи, здатної захищатись від небажаних факторів впливу, а при їх дії – максимально швидко і повно відновлюватись.

Стандарт ISO 9001 версії 2015 року вже напряду вимагає управляти ризиками в

межах функціонуючої СУЯ. Однак, в цьому стандарті йдеться про ризики невиконання законодавчих і нормативних вимог, а також очікувань замовників щодо продукції. При впровадженні інтегрованої системи СУЯ/СУББ (ІС) до цих ризиків додаються всі інші суттєві ризики, пов'язані з факторами, що можуть впливати на стабільність діяльності організації (перелічені вище). Отже, плануючи СУЯ/СУББ, організація повинна врахувати всі важливі чинники, що можуть впливати на її діяльність, а також всі відповідні ризики для стабільності. На основі цієї інформації мають бути розроблені процедури виконання процесів ІС, що містять алгоритми як "номінального", так і "аварійного" виконання тих чи інших робіт. Весь задіяний персонал має пройти відповідну підготовку, а шляхом постійного моніторингу і аудитів мають відстежуватись показники функціонування процесів ІС.

Методологія впровадження таких інтегрованих систем СУЯ/СУББ на фармацевтичних підприємствах є предметом наших подальших досліджень.

Немченко А.С., Міщенко В.І., Чернуха В.М., Тімофєєв С.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Актуальні питання державного регулювання обігу парафармацевтиків в умовах кризової економіки

economica@ukr.net

На цей час актуальним є питання дослідження динаміки розвитку ринку парафармацевтичних товарів (ПТ) в Україні, які застосовуються з метою профілактики захворювань. В аптеках частка парафармацевтиків досягає 25 % від загального обсягу продажів.

Метою наших досліджень є питання щодо посилення державного впливу на розвиток вітчизняного ринку парафармацевтиків для забезпечення населення доступною та ефективною фармацевтичною опікою, особливо у період кризового стану в економіці країни.

Моніторинг стану ринку парафармацевтиків проводився за допомогою соціологічного методу – анкетування провізорів, що працюють з ПТ.

Підбір анкетних груп провізорів був проведений за характеристичними ознаками. Більшість становлять жінки – 95%, які мешкають у м. Харкові, переважно з вищою освітою, віком від 25 до 35 років. У процесі анкетного опитування провізорів аптечного